

Kitüntetések a véradók napján

A véradók napja alkalmából tegnap, szerdán ünnepséget rendezett a Vöröskereszt városi bizottsága; kitüntetések adtak át.

„Kiváló Véradásszervező” kitüntetést kapott: Dóra János (NKFV — Vöröskereszt titkára), Nagy Ferencné (Paprikafeldolgozó Vállalat véradásszervezője), dr. Kiss István (Zsombó község körzeti orvosa), Gutti László (Ikarus, Vöröskereszt titkára), Czikora Tiborné (Kéziszerszámgyár — Vöröskereszt titkára).

„Véradó Szervező Munkáért” kitüntetésben részesült: Vámosi Lászlóné (NKFV véradásszervező), Varga Ferencné (Autófer — véradásszervező), Szabó Mihályné (Délép — Vöröskereszt, titkár), Farkasné Gyuris Katalin (Paprikafeldolgozó Vállalat — Vöröskereszt, titkár), Csányiné Szaszko Klára (Centrum Áruház — Vöröskereszt, titkár), Szöllösi Sándor (Mahart — Vöröskereszt, titkár), dr. Tószegi Leventéné (Vízmevek és Fürdők Vállalat — Vöröskereszt, titkár), Kovács Józsefné (IKV — Vöröskereszt, titkár), Tábith Istvánné (Fel-

szabadulás Tsz — Vöröskereszt, titkár), Jack Krisztina (Egészségügyi Főiskola — Vöröskereszt, titkár), Tóth Julianna (Helyőrségi Klub — Vöröskereszt, titkár), Ágoston Anna (Élelmiszeripari Főiskola — Vöröskereszt, titkár), Elek István (Fogtechnikai Vállalat — véradásszervező), Dobronics László (Fehér-tói Halgazdaság — véradásszervező), Kerti Zoltánné (Tornádó Gépgyártó Kft. — Vöröskereszt, titkár), Pusztai Ferencné dr. (Ativizig. — Vöröskereszt, titkár), Kovács Istvánné (Vas- és Fémpipari Szövetkezet — Vöröskereszt, titkár), Piri Jánosné (Tisza-Máros Szög Tsz — Vöröskereszt, titkár), Gárgyán Ferenc (MÁV Gépjávitó Üzem — Vöröskereszt, titkár), Trummel Ella (SZAOTE — véradásszervező).

„Véradók Napja Emlékplakett”-et kapott: Lentulay Pál (Taurus Gumigyár — 100-szoros véradó), Zádori János (Kábelgyár igazgatója), Karsai László (Mary Cipőgyár Rt. igazgatója), Telihay László (Ikarus igazgatója), Kovács Miklós (városigazgatási vállalat igazgatója).

Bélyegmúzeumi emlékbélyeg

A Magyar Posta Vállalat „60 éves a megújult Bélyegmúzeum” elnevezéssel 5 forintos címletű bélyeget hozott forgalomba. A stilizált galambot ábrázoló, magyaros motívumokkal díszített bélyeget Kass János

grafikusművész tervezte. Az Állami Nyomda az új bélyegből többszínű ofszetnyomással több mint egymillió fogazott és négyezer fogazatlan példányt készített. A postahivatalok 1992 végén szüntetik meg az emlékbélyeg árusítását.

Sajtóvita és fantáziálás

Idegen nyelven

Az orvosegyetem idegen nyelvi lektorátusán történtekről többször írtunk, mindegyik alkalommal a vita lezárásának igényével. A zárszót kimondani eddig nem állt módunkban, ám úgy gondoljuk, hogy a két hozzászólás befejezté teszi a sajtónyilvánosság előtti vitát. A többi — remélhetőleg — szakmai, tehát egyetemi kérdés.

(Asztrik Miklós nyugalmazott vezető nyelvtanár levelet rövidítve közöljük, elkerülendő a későbbi személyeskedést.)

Újabb kísérlet az igénytelenség átmentésére

„A Délmagyarországot olvasva értesültem arról, hogy a SZOTE Idegennyelvi Intézetének vezetőjével szemben a beosztottak részéről kifogások merültek fel. Az előzmények ismeretében ez engem egyáltalán nem lepett meg. Én ugyanis évtizedekig dolgoztam a SZOTE vezető nyelvtanáraként, és biztos vagyok benne, hogy bárki lépett is volna a helyembe, ugyanabba a helyzetbe került volna, mint Torma József.

1986-ban a jelenlegi vezető kinevezésekor én felhívtam figyelmét arra, hogy a minisztériumnak szándékában áll a lektorátust intézetté fejleszteni, de azt is világossá tettem előtte, hogy a lektorátus állományának többsége erre alkalmatlan. Az akkori rektor ugyanis hatalmával visszaélve minden ellenkezésem ellenére engem arra kényszerített, hogy az ő protezsztált változtatás nélkül alkalmazzam nyelvtanárként. Olyan dolgokat kellett felvennem, akiknek tanári diplomájuk sem volt (szakfordító), vagy csak főiskolát végeztek. Az is előfordult, hogy álláslehet nyitottak kellett volna kifizetés nélkül személynek. Ennek a több turnusban

meghosszabbított rektorok a pártfogoltjai között volt például egy „ötvösművész és kereskedelmi utazó” is. Ez volt a kontrasztelekcióis folyamat csúcspontja.

Mivel óraadóként még egy

Botladozó demokrácia

(Válasz a Délmagyarországban 1990. június 29-én, július 9-én és szeptember 20-án megjelent írásokra.)

Úgy tűnik, egyesek azt gondolják, hogy a demokrácia és a bátor szókimondás azonos a felelőtlen és alaptalan, nyilvános rágalmazással. Kapcsolataikat felhasználva sajtóvitát provokálnak, ferdítenek, tájékoztatlanul fantáziálnak, és csak arról nem beszélnek, hogy szerződésszegésük miatt kerültek ki arról a munkahelyről, ahol nem feleltek meg nekik a követelmények és a munkafegyelem, de munkahelyi vezetőjüket sem tudták az alkalmazásukkor általuk is aláírt munkaköri leírásuk megváltoztatására kényszeríteni.

Amikor a SZOTE lektorátusának vezetését átvettem, a követelményeket magam

Vendégjáték a kastélyban

A két háború között még másféle színházi világ volt Magyarországon. Az akkori idők többek között abban különböztek a mostanától, hogy Molnár Ferenc, Heltai Jenő és társai nem engedhették meg maguknak, hogy sikertelen darabot írjanak. Ha ugyanis a színháznak néhány előadás után le kellett vennie a darabot a repertoárról, akkor lehúzhatta a redőnyt, hetekig nem tudott mit játszani. Ezért aztán, ha egy drámaíró nem írt elég sikeres darabot, akkor bizony többet nem hívták.

Ez az úzus az akkori színműírók között sajátos kiválasztást eredményezett. Ugyanis kénytelenek voltak elszakítani a darabírást, mint szakma minden fortélyát, csin-ját-binját. Enélkül nem lehetett sikert elérni a színpadon. Másrészt szórakoztatni kellett. E két kívánalom eredményezte az akkori idők briliáns darabjait.

Ma kevés magyar színház játszza ezeket a darabokat, pedig bemutatásuk szinte biztos siker. Miképpen siker volt az Újvidéki Színház szeptemberi vendégjátéka is: a *Játék a kastélyban*. Egy tengerparti kastélyszoba hangulatát kakarokosan idézi föl Sveta Jovanics díszlete. Pom-pás lelemény, hogy a szomszéd szobát a szalon mögé helyezi, egy függőnyel elválasztva. Így aztán amikor ott

illetlen dolgok történnek, az

előttük lévő hallgatják (ki a pásztorórát, s külön feszültséget teremt, hogy mi mindent a hallgatózókra keresztül látjuk. Ljubomir Doraskics rendező stílusosan építi föl a jeleneteket, volt azonban néhány erőltetettnek ható játék is, például amikor Turai „Foglaljon helyet!” fősztőlissal a földre, a pamlag mögé invitálja vendégeit.

Molnár-darabhoz Molnár-színészek kellene. S hogy

milyenek is ők? Elsősorban: karakterük van. Molnár ugyanis egy oly korban élt, s oly közegből vette figuráit, melyben az egyes embereknek egymásról nagyon is eltérő arcuk volt. Másfelől, ami legalább ilyen fontos, s manapság a legnagyobb ritkaság, elegáns színészek kellenek. Olyanok, kik képesek tartással viselni egy szmokingot, okosan használni egy legyezőt, s vérükben van például a hanyag könnyedség, amivel egy tapasztalt világfi a sálját levefi. Az újvidéki társulatból elsősorban a Turait játszó Faragó Árpád felelt meg ezeknek a követelményeknek. Az ősz öregúr fiatalos volt, és könnyed, agyafúrt és nagyvonalú. Egy olyan ember, — magáról mondja — aki *pezsögött még soha nem küldött vissza*. De stílusában illet mellé a szerzőtársát játszó Fejes György (Gól) is, aki nagyon hasonlít a Nemzeti Színház egykori

igazgatójára, Hevesi Sándorra. Ferenczi Jenő először elég ellenszenves Almády, de végül megsajnálhatja velünk a csúnyácska amorózót. Fischer Várady Hajnalka esetében nem mindig voltunk bizonyosak, hogy a játékmód a művész sajátja, avagy csak a figura ábrázolásához alkalmazott eszköz. Láttunk még két kitűnő epizódistát Palásthy Mátyás és László Sándor személyében, akik soha nem kifelé játszással, de mindig a situációbéli adekvát viselkedésükkel nevettek meg a publikumot. Talán az Ádám szerepét játszó Balázs Piri Zoltán tűnt haloványabbnak, de hát már csak ez a sorsa egy fiatal, lúke zeneszerzőnek a Molnár-vígjátékban.

Az elvilághíresült magyar darabírótól régóta nem játszották Szegeden. Jó, hogy most Újvidéken át visszatért hozzánk.

(márok)

Szegedi történész könyve Ausztriában

A napokban jelent meg Ausztriában — a bécsi Europa Verlag kiadásában, a grazi és a linzi egyetemeken működő L. Boltzmann Intézet tudományos sorozatában — német nyelven Soós Katalin szegedi történész Wallisch Kálmánról írt életrajza. Wallisch — aki 1919 augusztusáig a magyar, majd az osztrák munkásmozgalomban tevékenykedett, s parlamenti képviselő is volt — Bruno Kreisky

joggal nevezte az osztrák szocialista párt egyik legnagyobb alakjának. Wallisch az első prominens politikus volt, aki 1934 februárjában Ausztriában a fasiszta rezsim áldozatául esett. Az életrajzot Valaczkai László fordította németre. A könyv osztrák kiadását az Osztrák Szövetségi Tudomány- és Kutatásügyi Minisztérium, a Stájer Tartományi Kormány, valamint a grazi dr. Karl Renner Intézet 80 ezer schillinggel szponzorálta.

Gyálaréti fizetség: köszönet

A citera húrjai

Ki viszi át a kultúrát? — írhatnánk át Nagy Lászlót, hisz lélekgyöttrő sorai közül nem csak ez az egy („Ki viszi át a szerelmet?”) marad örökéletű — ime, most is idézzük... Az előrelátó költő — a jóskok szerint a nagyok azért halnak korán, mivel átéltek gyönyörű szavaik tartalmának mélységeit — sok titkot vihetett magával, itt-hagyván gondoktól vetkőzni próbáló olvasóit ezen a parton. Melynek meredekéről igen könnyen elveszithetjük szellemiségének örökségét, fonálát, ha csak és csak a lábunk elé nézünk...

— Minden hétfőn este fél héttől Gyálaréten, az iskola-épület egy részéből átalakított nyugdíjasklubban találkozzunk. Mi, a zenekari és táncpróbára igyekvők. Lehetünk harmincan-negyvenen. En és társaim az eredeti citerazenét műveljük, ahogy valaha az meg volt írva... — mondja a megfontolt, életadó derűt sugárzó Károly bácsi.

— *Hány húrú az a citera — azaz: hány a társ a zenekarban?*

— Kothencz Kálmán a vezető, Vass Vilmos és jómagam, vagyunk a tagok. Nem is ez a fontos, inkább a vállalkozásaink.

— *Vállalkoznak?*

— A zenélésre! — feleli somolyogva beszélgetőtársam. Ahová hívnak, oda megyünk. Miért ne örvendeztessük meg nyugdíjas sorstársainkat egy kis vigalommal? Nálunk a faluban a lakosság fele nyugdíjas — kevés híján ezer ember. A fiatalok a városba pályáztak, a villamos csilingelését hallgatni.

— *Hol jártak még?*

— Mórahalmon, Ruzsán... S ha hívnának az iskolák, még meg is köszönnék. Elárulom, volt olyan hely, ahová ötkilónyi sós süteményt

is vittünk magunkkal. Meglepetésként.

— *Nagyon kell szeretni azt a hangszert...*

— Büszke vagyok rá! Egy alkalommal nem más, maga Kodály Zoltán köszönte meg, hogy nem használom a vendéghúrt.

— *Régen lehetett — morfondírozok, bölésen elhallgatván, hogy nem tudom ismereteim tárában elhelyezni azt a bizonyos vendég-húrt.*

— Harminc éve kísér a szenvedély.

— *Bele kell születni, vagy elég vállalni?*

— Mosonmagyaróvári vagyok. Meglepő? A citera utótt csongrádiva.

— *Meddig vállalhatja az ember a szereplést?*

— Amíg örömtől tud okozni. A csillogó szemekben olvasni kell. A hallgatóság lába is mozdul az ütemre. A visszajelzések sokkal egyszerűbbek, mint gondolná.

— *Talán együtt énekelnek...* — ragozom tanyai emlékeimet.

— *Ez az!* — fog kezet velem Márta Károly, a citera szerelmese.

Elfogott a hangjegyeken túli, megfizethetetlen jókedv, egy Olvasó is érezheti: enyiben maradtunk.

Pataki Sándor

In memoriam Király-König

A Zenekonzervatórium dísztermében ma este, fél 8-tól emlékhangversenyt rendeznek Király-König Péter tiszteletére. Az ötven évvel ezelőtt elhunyt zenetanárnak, művésznak sokat köszönhetnek a szegedi polgárok. A zeneiskola igazgatója, közel 40 éves működése idején (1904—1940) alapozta meg a város zenei életét. A polgármesteri hivatal művelődési osztálya és a konzervatórium által rendezett koncerten Vántus István tanszékvezető főiskolai tanár mond bevezetőt. A műsorban közreműködik: Sin Katalin (gordonka), Lucz Ilona, Várnagné Szőnye Katalin, Bó-dás Péter (zongora), Botkáné Egető Mária (orgona), és Szecsődy Ferenc (hegedű). Az esten Király-König Péter három szonátája és a Passaglia című zeneműve hangzik el

Torma József, a SZOTE vezető nyelvtanára